

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ต้นแบบการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก” มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 การศึกษารูปแบบของการวิจัย
- 3.2 วิธีการศึกษาวิจัยและขั้นตอนการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบและขั้นตอนการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แบบไม่มีการทดลอง (Non-experimental design) เป็นกรณี (Case study method) เป็นการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการและองค์ประกอบที่ส่งผลให้การบริหารที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จของประเทศไทยและค้นหาข้อมูลร่วมจากกรณีศึกษา โดยวิธีการค้นหาข้อมูลแล้วนำมาสังเคราะห์เป็นต้นแบบ (Prototype) หรือรูปแบบ (Model) ที่เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive) จากการเก็บข้อมูลผ่านทางแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่างๆ รวมถึงการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคลในพื้นที่สำรวจภาคสนาม เพื่อสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษระดับพื้นที่ในจังหวัดตาก สงขลา และนครพนม โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แนวคิด (Conceptual Analysis) เพื่อนำคำตอบที่ตรงประเด็นคำถามมาสรุปผลการวิจัย รวมถึงศึกษาข้อมูลประเภทเอกสารจาก โครงสร้างการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษของต่างประเทศได้แก่ จีน มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบทั่วไปของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ประกอบด้วย จุดแข็งของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก จุดอ่อนของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

2. องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการรูปแบบ PA-POSDCoRB การบริหารองค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization : HPO) และการบริหารจัดการบ้านเมืองแบบมีส่วนร่วม (Public-Private Collaboration) ประกอบด้วย นโยบายรัฐบาลต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, อำนาจหน้าที่ขององค์กรการบริหารเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, การวางแผนของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, การจัดองค์กรของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, ภาวะผู้นำของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, การประสานงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, การรายงานของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, การงบประมาณของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

3. ปัจจัยความสำเร็จของเขตเศรษฐกิจพิเศษตากและในต่างประเทศ 3 กรณีศึกษา เป็นการรวบรวมข้อมูลของกรณีศึกษาจากพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย (ตาก, สงขลา นครพนม), เขตเศรษฐกิจพิเศษจีนเงิน: จิน เขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์: มาเลเซีย และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแห่งประเทศฟิลิปปินส์ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นต้นแบบการบริหารจัดการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ, รูปแบบและกิจกรรมเขตเศรษฐกิจพิเศษ, มาตรการสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ, รูปแบบกลไกการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนวิจัยโดยรวม 3 ขั้นตอน ดังนี้

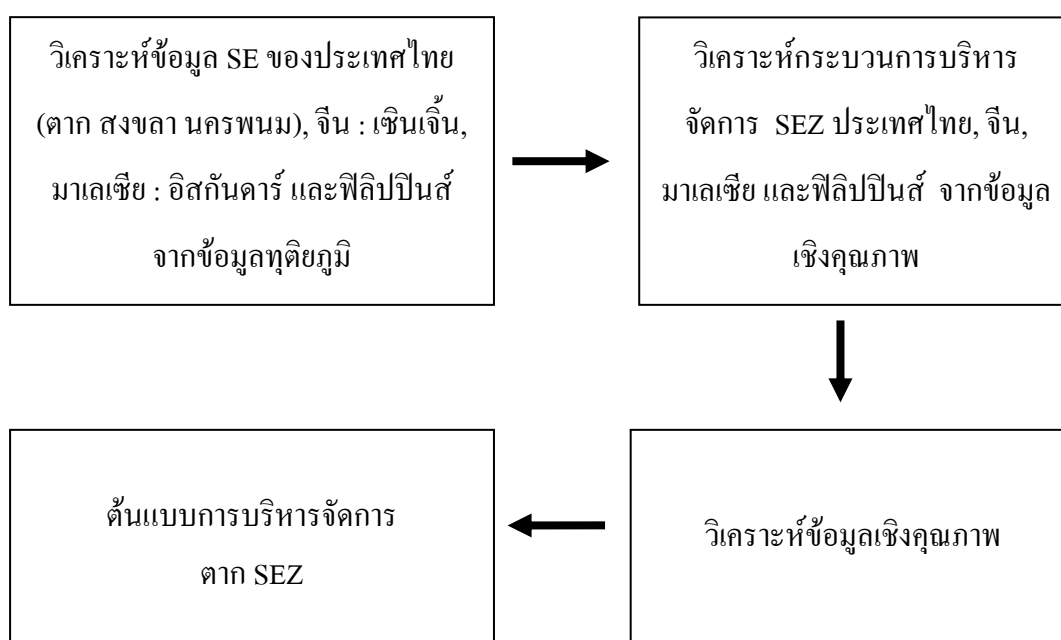
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แผนการพัฒนาจังหวัด และจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงพิจารณาข้อมูลของพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตพัฒนาเศรษฐกิจนครพนมประกอบ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก รวมด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม โดยการเก็บข้อมูลผ่านทางแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร และประเภทบุคคล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-dept Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใน 3 มิติ ได้แก่ มิติลักษณะทั่วไปและลักษณะเฉพาะของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มิติองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ และปัจจัยความสำเร็จของเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างประเทศในกรณีศึกษา โดยวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎี โดยใช้แนวคิดการบริหารองค์กร

สมรรถนะสูง(HPO) กระบวนการบริหารจัดการ PA-POSDCoRB การบริหารจัดการบ้านเมืองแบบความร่วมมือ (Public-Private Collaboration)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก เพื่อนำเสนอออกมาเป็นรูปแบบ โครงสร้างการบริหารจัดการต้นแบบเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากในภาพรวม โดยขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ในเชิงทำนาย (Prescriptive Analysis)

โดยทั้ง 3 ขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนของการศึกษาวิจัย

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพแบบเจาะจง ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จังหวัดตาก และจังหวัดเมียวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งเป็นเมืองคู่ทางการค้าที่มีพื้นที่ติดชายแดนอำเภอแม่สอด และมีเขตเศรษฐกิจเมียวดีตั้งอยู่ ดังนี้

ภาครัฐ : พิจารณาดั้วแทนจากโครงสร้างคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และคณะทำงานขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก, สงขลา และนครพนม

ภาคเอกชน : พิจารณาดั้วแทนจากองค์กรเอกชน ที่ร่วมเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก และผู้ประกอบการในความหมายของวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ได้แก่ ผู้ประกอบการภาคการค้า ภาคบริการ และภาคการผลิต ทั้งนี้รวมถึงภาคเอกชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม

ภาคประชาชน : พิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มผู้นำชุมชนที่อยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจากอำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด และกลุ่มผู้นำในจังหวัดเมียวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ : จำนวน 42 ราย จากพื้นที่เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษตาก รวมถึงตัวแทนภาครัฐและภาคเอกชน จากพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม พื้นที่ละ 2 ราย รวมเป็น 4 ราย ได้แก่

1. ภาครัฐ

ก. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านอุตสาหกรรม (Industrial Infrastructure) ได้แก่ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดตาก ปฏิรูปที่ดินจังหวัดตาก ผู้อำนวยการสำนักงานทางหลวงที่ 4 (ตาก) และผู้อำนวยการท่าอากาศยานแม่สอด

ด้านสังคม (Social Infrastructure) ได้แก่ พัฒนาการจังหวัดตาก แรงงานจังหวัดตาก พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตาก นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดตาก นายกเทศมนตรีนครแม่สอด ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด นายอำเภอพบพระ นายอำเภอแม่ระมาด ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจทหารราบที่ 4 และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาตาก เขต 2

ข. ด้านมาตรการและสิทธิประโยชน์ ได้แก่ สรรพากรพื้นที่ตาก พาณิชย์จังหวัดตาก อุตสาหกรรมจังหวัดตาก ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดตาก ผู้อำนวยการสำนักงานการค้าต่างประเทศ เขต 8 (ตาก) และนายด่านศุลกากรแม่สอด

2. ภาคเอกชน ได้แก่ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดตาก ประธานหอการค้าจังหวัดตาก ประธานชมรมธนาคารนครแม่สอด ประธานสมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-เมียนมาร์ (สาขาแม่สอด)

3. ภาคประชาสังคม ได้แก่ นักธุรกิจ จำนวน 9 ราย ประกอบด้วย นักธุรกิจในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตาก 6 ราย และนักธุรกิจในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเมียวดี 3 ราย และ

ประชาชน จำนวน 8 ราย ได้แก่ ตัวแทนประชาชนอำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด ตัวแทนประชาชนจังหวัดเมียวดี จำนวนละ 2 ราย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม : จำนวน 45 ราย ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จำนวนภาคละ 15 ราย

ขั้นตอนที่ 2 ประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเข้าดำเนินงานศึกษาวิจัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล และการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้เดินทางไปติดต่อด้วยตนเอง โดยมีหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยสยาม พร้อมแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

(1) แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ ตำราวิชาการ หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์/รายวัน นิตยสาร วารสาร เอกสารสำนักงาน บันทึกของทางราชการ เอกสารส่วนบุคคล ตลอดจนบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งข้อมูลจากเว็บไซต์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประกอบการสร้างกรอบแนวคิด ตลอดจนวิธีการศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายผล

(2) แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก จำนวน 42 คน และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา และเขตพัฒนาเศรษฐกิจนครพนม พื้นที่ละ 2 คน รวมจำนวน 4 คน โดยทำการศึกษารูปแบบของการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-dept Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้กำหนดหัวข้อ แต่ให้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวางจนได้ข้อสรุปขบยอด

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเรื่องบริหารจัดการ รูปแบบ PA-POSDCoRB แนวคิดองค์กรสมรรถนะสูง หลักความร่วมมือแบบพลังประชารัฐ (Public-Private Collaboration) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และจัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แนวคิด (Conceptual Analysis) เพื่อนำคำตอบที่ตรงประเด็นคำถามมาสรุปผลการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มประชากรทั้ง 42 ราย เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ประมวลผล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดสนทนากลุ่มแบบไม่เป็นทางการระหว่างวันที่ 11-26 กรกฎาคม 2559 ในพื้นที่จังหวัดตาก ประกอบด้วย อำเภอเมืองตาก อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด และในพื้นที่จังหวัดเมียวดี สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ รวมถึงดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ระหว่างวันที่ 22-24 พฤศจิกายน 2559 จำนวน 2 ราย (นายไพฑูรย์ รัชย์ประเทศ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม และ นายชาญยุทธ อุปพงษ์ ประธานหอการค้าจังหวัดนครพนม) และการสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ไปยังผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา (นายขจรศักดิ์ เจริญโสภา รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และ ดร.มาลิน สีสสุข รองประธานหอการค้าจังหวัดสงขลา) วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 จำนวน 2 ราย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายกรณีศึกษา โดยทำการวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร และข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในแง่มุมลักษณะทั่วไป ลักษณะเฉพาะของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบทางกายภาพ องค์ประกอบความร่วมมือทางการค้าของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน แล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์หาข้อมูลร่วมของกระบวนการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลซึ่งส่งผลให้การขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากประสบผลสำเร็จ หลังจากนั้น ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาประมวลผลเป็นต้นแบบ (Prototype) การบริหารจัดการที่ดีของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากในประเทศไทย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ ในลักษณะพรรณนาความ มีแผนภาพประกอบการอธิบายในบางหัวข้อ และจะเลือกนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาเท่านั้น